

Uprava Republike Slovenije
za izvrševanje kazenskih sankcij
Generalni urad
Beethovnova ulica 3
1000 Ljubljana

PRIROČNIK ZA OBSOJENE OSEBE OB NASTOPU KAZNI ZAPORA

V priročniku so navedeni krajši opisi najpomembnejših informacij in pravil v zvezi s prestajanjem kazni zapora v Zavodu za prestajanje kazni zapora lg.

Osnovno poslanstvo Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij je izvrševanje različnih kazenskih sankcij in pripora. Prizadevamo si, da so zapori varni za družbo, zaprte in zaposlene ter da zagotavljajo možnost resocializacije zaprtim osebam. To pomeni, da mora biti obravnava zaprtih oseb organizirana tako, da jim omogoča usposabljanje za življenje na prostosti in jih odvrača od ponavljanja kaznivih dejanj, da bodo po prestani kazni lahko živeli v skladu z veljavnimi pravnimi in moralnimi normami.

Osebam na prestajanju kazni zapora je odvzeta svoboda gibanja, vendar so jim zagotovljene vse pravice, razen tistih, ki so izrecno odvzete in omejene z zakonom.

O Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig

Zavod za prestajanje kazni zapora Ig (v nadaljevanju: zavod) je eden izmed uradov Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij, ki je organ v sestavi Ministrstva za pravosodje. V Sloveniji je centralni in edini zapor za ženske. Tukaj zaporno kazen prestajajo polnoletne obsojenke z območja vseh sodnih okrožij v Republiki Sloveniji ne glede na višino izrečene kazni zapora. Z območja vseh sodnih okrožij tu kazen prestajajo tudi mlajše polnoletne obsojenke (do 23. leta starosti) in mladoletnice, ki so obsojene na mladoletni zapor. V zavodu se izvršuje tudi pripor za ženske oziroma sodno pridržanje ter nadomestni zapor po zakonu, ki ureja prekrške. Prostorska zmogljivost zavoda je 99 oseb.

Zavod deluje v prostorih gradu Ig (Sonnegg), ki leži na griču Pungert nad naseljem Ig pri Ljubljani. Grajska stavba je stara več kot 500 let in je bila v preteklosti v lasti različnih gospodstev. V državne namene se je začela uporabljati v 20. stoletju, ko je takratno Ministrstvo za notranje zadeve stavbo obnovilo, dvignilo za eno nadstropje in jo najprej namenilo izvajanju policijske šole. Leta 1947 so vanjo naselili obsojenke, ki so bili tu nastanjeni s prekinitvami do leta 1956. Namembnost gradu se je spreminjala in tako je v teh prostorih do leta 1956 deloval Kazensko-poboljševalni dom (KPD) za moške iz Ljubljane ter zatem KPD Ig in KPD Škofja Loka. Leta 1956 so bile v iški zapor nameščene ženske iz KPD Brestanica in še danes je grad namenjen izvrševanju kazenskih sankcij za ženske.

Naslov in kontakt:

Zavod za prestajanje kazni zapora Ig,

Na Grad 25,

1292 Ig pri Ljubljani,

telefon: 01 420 19 11,

elektronska pošta: zpkz-ig@gov.si

Predpisi, ki urejajo izvrševanje kazenskih sankcij

Temeljne določbe o izvrševanju kazenskih sankcij so opredeljene v Kazenskem zakoniku, celovito pa področje izvrševanja kazenskih sankcij ureja Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij in na njegovi podlagi izdani podzakonski predpisi.

Izvrševanje kazni zapora je organizirano tako, da obsojenki nudi programe in aktivnosti za izboljšanje kakovosti življenja in večjo socialno vključenost po prestani kazni.

Zaposleni si pri svojem delu prizadevajo za pošteno in enakopravno ravnanje, varno in spodbudno okolje, sodelovanje ter usmerjanje v prihodnost.

Vzdrževanje reda in varnosti

Zaradi vzdrževanja reda in varnosti se je vsaka obsojenka dolžna ravnati po predpisih, ki urejajo izvrševanje kazni zapora, po navodilih osebja zavoda ter spoštovati hišni red zavoda.

Medsebojni odnosi obsojenk morajo biti strpni in korektni, prav tako morajo biti odnosi korektni do osebja zavoda.

Obsojenka, ki je zaradi nedopustnih ravnanj soobsojenk kakorkoli prizadeta, ne sme sama iskati zadoščenja.

V zavodih za prestajanje kazni zapora je prepovedano uživanje alkoholnih pijač in prepovedanih drog ter drugih psihoaktivnih snovi. Za obsojenke, za katere se utemeljeno sumi, da so pod vplivom alkohola ali nedovoljene psihoaktivne snovi, se lahko kadarkoli opravi preizkus prisotnosti alkohola ali nedovoljenih psihoaktivnih snovi v njihovem organizmu. Če obsojenka odkloni preizkus alkoholiziranosti ali ne odda telesnih tekočin, potrebnih za preizkus prisotnosti nedovoljenih psihoaktivnih snovi, se šteje, da je pod vplivom alkohola oziroma psihotropnih substanc. Če je obsojenka pod vplivom alkohola in nedovoljenih psihoaktivnih snovi, se jo usmeri v obravnavo odvisnosti v okviru osebnega načrta in s tem v odpravo tveganj za ponovitev kaznivega dejanja.

Postopek ob sprejemu v zapor

Začetek prestajanja kazni zapora se šteje od dneva zglasitve oziroma privedbe v zavod. Stroške privedbe je obsojenka dolžna plačati sama. Obsojenka plača stroške tudi, če je na prestajanje kazni privedena z bega. Odločbo o plačilu stroškov privedbe izda direktorica zavoda.

Ob nastopu kazni zapora je potrebno opraviti nekaj formalnosti. Ugotavlja se istovetnost obsojenke, se jo fotografira, opravi se zdravniški pregled. Ob sprejemu se mora obsojenka oprhati, po potrebi se odredi tudi dezinfekcija oziroma dezinsekcija in drugi higienski ukrepi.

Med prestajanjem kazni zapora ima obsojenka urejeno začasno prebivališče na naslovu zavoda. Zavod v petnajstih dneh o nastopu kazni obvesti pristojni center za socialno delo, na območju katerega ima obsojenka stalno bivališče.

V sprejemnem obdobju (največ 30 dni) se spoznava osebnost obsojenke, zdravstveno stanje, delovne in učne sposobnosti ter druge okoliščine, pomembne za obravnavo obsojenke ter za njeno pravilno razvrstitev. Za namen priprave osebnega načrta se z obsojenko pogovorijo strokovni delavci zavoda.

Kaj s predmeti in denarjem, ki jih obsojenka prinese na prestajanje kazni? Kaj je dovoljeno?

Ob sprejemu v zavod se obsojenki odvzamejo stvari oziroma predmeti, ki jih med prestajanjem kazni zapora ne sme imeti pri sebi (npr. mobilni telefon ali druga komunikacijska sredstva, sredstev za slikovno in zvočno snemanje, orožje, imitacije orožja, predmeti primerni za napad, alkohol in alkoholne pijače, prepovedane droge in druge psihoaktivne substance ter pripomočki za pripravo in uporabo le-teh).

Med prestajanjem kazni zapora sme imeti obsojenka pri sebi stvari, ki omogočajo varno in funkcionalno bivanje v zavodu in ne motijo drugih obsojenk. Pri sebi sme imeti zlasti obleko, obutev, spodnje perilo, nogavice, brisače, posteljnino, toaletne potrebščine, denarnico, s hišnim redom dovoljeno količino denarja, ključke, očala, dokumente, fotografije, nakit, pribor za pisanje, pribor za šivanje, tobačne izdelke in pribor za kajenje ter knjige, časopise in drugo literaturo.

Odvzete nedovoljene stvari oziroma predmeti se hranijo v ustreznem prostoru zavoda, denar pa se hrani v zavodski blagajni. Obsojenka lahko predmete in denar izroči ali pošlje družinskim članom ali drugim osebam.

Kako je zdravstvenim zavarovanjem in zdravstveno oskrbo?

V času prestajanja kazni zapora zavod obsojenko takoj prijavi v zdravstveno zavarovanje po splošnih predpisih, tako da ima urejeno osnovno in dopolnilno zdravstveno zavarovanje tekom prestajanja zaporne kazni. Obsojenkam se priporoča, da se zaradi nastopa zaporne kazni z zavarovalnico dogovorijo za mirovanje police obstoječega dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja. Po prestani kazni si mora obsojenka na prostosti nato sama urejati zdravstveno zavarovanje, osnovno na Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije, dopolnilno pa na eni od zavarovalnic oziroma ponovno aktivira polico v mirovanju. Po obsojenki je lahko zdravstveno zavarovan tudi otrok, ki skupaj z njo biva v zavodu in nima drugače urejenega zavarovanja.

Zdravstvena dejavnost za obsojenke se izvaja v okviru javne zdravstvene mreže in jo v zavodu izvaja Zdravstveni dom Ljubljana Center. V zavodsko ambulanto prihaja splošni zdravnik, psihiater, zobozdravnik in ginekolog. Pregledi v ambulantah v zavodu se opravljajo na enak način kot v vseh zunanjih splošnih ambulantah – na podlagi zdravstvene kartice Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), zato je pomembno, da jo vsaka obsojenka skrbno hrani. Zavod obsojenkam omogoča zaupno prijavo k zdravniku preko zaprte kuverte. Zdravstvena dejavnost za obsojenke se po potrebi lahko opravlja tudi v ustreznih zdravstvenih ustanovah zunaj zavoda.

Obsojenka v času prestajanja kazni zapora nima pravice do proste izbire zdravnika, zdravnika – specialista, zdravstvenega zavoda, zdravstvenega varstva v zvezi z dajanjem tkiv in organov za presaditev drugim osebam, zdravljenja in nege na domu, zdravljenja v tujini, zdraviliškega zdravljenja, pogrebne in posmrtnine ter povračila potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev.

Omogočena je zaupnost pri komunikaciji z zdravnikom, zlasti pri prijavljanju na obisk pri zdravniku, izročanju zdravstvene dokumentacije in pri zdravstveni obravnavi. Obsojenki se omogoči, da na svojo željo odda pisanja, ki so namenjena zdravniku, v zaprti ovojnici. Omogočeno ji je zaupno in prostovoljno testiranje krvi na okuženost z virusi HIV in virusnih hepatitisov ter brezplačno cepljenje proti hepatitisu B.

Obsojenka je med prestajanjem kazni zavarovana za invalidnost in telesno okvaro, ki sta posledica poklicne bolezni ali nesreče pri delu, pri poklicnem izobraževanju ali pri opravljanju dovoljenih dejavnosti.

Ko nastopi zavarovalni primer, zavod obsojenki pomaga pri uveljavljanju pravic iz invalidskega zavarovanja, zlasti tako, da ji zagotovi potrebne obrazce za prijavo škodnega primera in ji omogoči stik z institucijo, pristojno za invalidsko zavarovanje.

Obsojenki, ki je noseča ali ki je med prestajanjem kazni zapora rodila, je zagotovljena ustrezna zdravniška nega in pogoji za nego otroka. Otrok sme ostati pri materi na njeno zahtevo do dopolnjenega prvega leta starosti, potem pa se odda v sporazumu z materjo otrokovemu očetu ali sorodnikom. Če to ni mogoče ali ni v otrokovo korist, stori pristojni center potrebne ukrepe za varstvo in vzgojo otroka v skladu z določbami zakona, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja. Otrok sme ostati pri materi tudi do dopolnjenega drugega leta starosti, če bo mati v tem času prestala kazen ali če to zahtevajo posebni zdravstveni, socialni ali drugi razlogi.

Zapor ob koncu tedna

Obsojenki se izvršitev kazni zapora lahko dopusti tako, da med prestajanjem kazni zapora še naprej dela ali se izobražuje in prebiva doma, razen ob prostih dnevih, praviloma ob koncu tedna, ko mora biti v zavodu (zapor ob koncu tedna). Sodišče lahko dopusti izvršitev kazni zapora ob koncu tedna tudi na predlog obsojenke, ki že prestaja kazen zapora.

Sodišče takšen način prestajanja kazni zapora dopusti le pod pogoji, da gre za kazen zapora do treh let, da ne gre za kaznivo dejanje zoper spolno nedotakljivost in da je obsojenka toliko osebno urejena, da ji je mogoče zaupati, da takega načina prestajanja kazni zapora ne bo zlorabila in ki je v času odločanja zaposlena, samozaposlena ali samostojno opravlja kmetijsko dejavnost v Republiki Sloveniji ali v državi, s katero ima Republika Slovenija urejeno sodelovanje v kazenskih zadevah v zvezi z izvrševanjem kazenskih sankcij, ali ima v Republiki Sloveniji ali v državi, s katero ima Republika Slovenija urejeno sodelovanje v kazenskih zadevah v zvezi z izvrševanjem kazenskih sankcij, status dijaka in se redno šola oziroma ima status študenta in redno izpolnjuje svoje študijske obveznosti.

Namestitev

Obsojenke so nameščene v več posteljnih bivalnih prostorih, v enoposteljnih pa skladno s prostorsko možnostjo zavoda. Obsojenki se določi soba, postelja in garderobna omara oziroma prostor v garderobni omari. Sanitarije so obsojenkam dostopne ves čas. Vsaka obsojenka ima svojo posteljo, ki je opremljena z vložkom, dvema rjuhama ali prevlekama, blazino in potrebnim številom odevj. Posteljina se zamenja najmanj vsakih 14 dni.

Zavod si v skladu s prostorskimi zmožnostmi prizadeva zagotoviti ločeno namestitev obsojenk glede na zdravstveno stanje in nekadilk od kadilk.

Obsojenke so nameščene v treh režimih (zaprti, polodprti in odprti režim), ki se med seboj razlikujejo glede na stopnjo varovanja in način omejevanja svobode gibanja ter glede na število ugodnosti prostih izhodov iz zavoda, ki jih je obsojenka lahko deležna.

Obsojenke, ki zaradi starosti, bolezni ali invalidnosti potrebujejo dodatno pomoč pri zadovoljevanju osnovnih življenjskih potreb v obliki nege ali socialne oskrbe, lahko bivajo v za to prilagojenem prostoru. Nesposobnost opravljanja osnovne življenjske potrebe se kaže na način, da se obsojenka, kljub osebnim prizadevanjem in ob pomoči ortopedskih pripomočkov, ne more samostojno gibati, hraniti, oblačiti in slačiti, se obuvati in sezuvati, skrbeti za osebno higieno, kakor tudi ne opravljati osnovnih življenjskih opravil, neizogibno potrebnih za ohranjanje življenja.

Oblačila in pranje oblačil

Če obsojenka nima primernih oblačil ali obutve, ji jih zagotovi zavod. Obsojenka dobi oblačila, ki so primerna letnemu času. Poskrbeti mora, da so oblačila in obutev čista in vzdrževana. Pranje je organizirano v zavodski pralnici, po urniku, ki je določen v hišnem redu.

Obsojenki, ki dela, se zagotovijo oblačila, obutev in delovna zaščitna sredstva, ki ustrezajo tehničnim predpisom o varstvu pri delu.

Prehrana

Obsojenke dobivajo dnevno tri obroke hrane – zajtrk, kosilo, večerjo. Prehrana je uravnotežena, pestra in prilagojena dnevnim energijskim potrebam oziroma zadošča za ohranitev zdravja in popolne telesne sposobnosti.

Obsojenkam, ki delajo ali so vključene v delovno terapijo vsaj štiri ure dnevno, se zagotovi dodaten obrok hrane.

Obsojenke, ki so noseče ali dojijo otroka, v skladu s prehranskimi priporočili za nosečnice in doječe matere, prejmejo dodatni obrok dnevno.

Bolne obsojenke dobivajo hrano po navodilih zdravnika – dietno hrano. Zdravnik tudi preverja, ali se obsojenki pripravljata hrana v skladu z njegovimi navodili.

Zavod v skladu z zmožnostmi zagotavlja tudi hrano za obsojenke, ki določenih živil iz verskih ali drugih svetovnonazorskih prepričanj ne jedo.

Strokovna skupina

Strokovno skupino sestavljajo: direktorica zavoda, vodja Oddelka za vzgojo, vodja Oddelka za varnost, vodja Oddelka za splošne in pravne zadeve ter delo, vodja Referata za varnost, inšpektor operativni vodja, operativni vodja pravosodnih policistov/k, pedagogi, socialni delavki, psihologinja, medicinska sestra, inštruktor v javnem gospodarskem zavodu, inštruktorji - kuharji in inštruktor na hišnih delih. V sodelovanju skrbijo za takšno organizacijo življenja in dela v zavodu, ki v čim večji meri omogoča vključitev obsojenke v normalno življenje na prostosti po prestani kazni. Strokovni delavci zbirajo podatke o obsojenkini osebnosti in druge podatke, ki so potrebni za sestavo osebnega načrta, pripravijo oceno potreb in tveganj obsojenke za čas prestajanja kazni zapora in po odpustu ter sestavijo osebni načrt, ki ga obsojenki ponudijo v podpis. Strokovni delavci izvajajo tudi programe obravnav za obsojenke, izdelane na strokovno-teoretičnih izhodiščih in metodah.

Osebni načrt je individualiziran program prestajanja kazni zapora, ki se izdelata na podlagi ocene potreb in tveganj obsojenke za čas prestajanja kazni zapora in po odpustu, s ciljem, da se jo usposobi za življenje na prostosti, v skladu z družbenimi normami in odprave tveganj ponavljanja kaznivih dejanj. Oceno pripravijo strokovni delavci zavoda na podlagi razgovorov z obsojenko ter na podlagi drugih podatkov, ki se zbirajo v sprejemnem obdobju. Z osebnim načrtom, v katerem morajo biti opredeljene vse predvidene aktivnosti in dejavnosti, ki bodo pripeljale do realizacije cilja, mora biti obsojenka seznanjena in s strani strokovnih delavcev motivirana za aktivno in odgovorno sodelovanje. Obsojenki mora biti dana možnost, da osebni načrt podpiše, pri čemer njen podpis ni pogoj za veljavnost načrta.

Delo v zaporu

Delo v času prestajanja kazni zapora ni obvezno, je pa koristno, saj si obsojenka z delom ohranja in razvija delovne navade in tako zmanjšuje dejavnike tveganja za ponovitev kaznivega dejanja po odpustu.

Delo se zagotavlja v okviru Javnega gospodarskega zavoda Rinka, Enota Ig, na hišnih delih ali v delovni terapiji, pri razporeditvi na delo pa se upoštevajo tudi želje obsojenke. Obsojenka lahko dela tudi zunaj zavoda pri pravnih in fizičnih osebah, če je to v skladu z osebnim načrtom.

Pred razporeditvijo na delo mora obsojenka opraviti zdravniški pregled in usposabljanje za varno delo. Obsojenke, ki med prestajanjem kazni delajo, niso pokojninsko zavarovane.

Za opravljeno delo obsojenka prejme plačilo. Osnova za izračun plačila za delo je 25 % osnove za obračun plače orientacijskega delovnega mesta v sistemu plač javnega sektorja. Za nadpovprečni uspeh pri delu se obsojenki plačilo ustrezno poviša.

Obsojenka mora skladno z zakonom 20 % plačila za delo hraniti kot obvezni prihranek v smislu varčevanja za preživljanje na prostosti. Ko vsota prihranjenega denarja doseže vrednost treh zneskov mesečne

denarne socialne pomoči, določene po predpisih o socialnem varstvu, lahko s presežkom ravna kot s preostalim denarjem, ki ga dobi za nagrado.

Obsojenka, ki med prestajanjem kazni zapora dela, ima za vsak mesec dela s polnim delovnim časom pravico do dveh dni letnega dopusta. Če redno dela s časom, krajšim od polnega, se ji določi sorazmerni del letnega dopusta tako, da se opravljene ure dela seštejejo in se ji za seštevek, ki je enak mesečni obveznosti ur za polni delovni čas, določita dva dneva letnega dopusta. Po določenih kriterijih lahko dobi do šest dni dodatnega letnega dopusta v enem letu, pri čemer se upošteva stalnost in

prizadevnost pri delu. Obsojenka, ki je kazen zapora nastopila iz pripora, lahko za čas, ko je v priporu delala, pridobi največ 30 dni letnega dopusta v letu, ko je nastopila kazen zapora.

Izven rednega delovnega časa se lahko vsako obsojenko za največ dve uri na dan zaposli z deli, ki so potrebna za vzdrževanje čistoče in reda v zavodu ter za urejanje okolice zavoda.

Izobraževanje

V skladu z osebnim načrtom se lahko obsojenka vključi v različne izobraževalne programe, ki se izvajajo v zavodu in izven njega. Pri izbiri poklica ali izobraževalnega programa se upoštevajo njene želje in zmožnosti, možnosti zavoda in druge okoliščine. Obsojenka lahko izobraževanje konča v krajšem času, po uspešnem zaključku pa ji izobraževalna ustanova izda spričevalo, iz katerega ni razvidno, da ga je pridobila v času prestajanja kazni zapora. Izobraževanje v izobraževalnih organizacijah zunaj zavoda se obsojenki omogoči v skladu z osebnim načrtom na njene stroške.

V zavodu se lahko izvajajo tudi usposabljanja za določeno delovno področje v okviru Nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK), za katero obsojenke pridobijo ustrezen certifikat.

Obsojenka, ki se med prestajanjem kazni zapora, v skladu z osebnim načrtom, izobražuje, ima za vsak mesec uspešno opravljenega izobraževanja pravico do dveh dni letnega počitka. Obsojenka lahko dobi do šest dni dodatnega letnega počitka v enem letu, pri čemer se upoštevajo učna uspešnost, prizadevnost in prisotnost pri pouku.

Duhovna oskrba

Vsaka obsojenka ima pravico do individualne ali kolektivne verske oskrbe v zavodu in kontakta s predstavnikom svoje veroizpovedi. V zavodu se izvajajo individualni pogovori, bogoslužna in zakramentalna dejavnost (maša) ter molitvena in druga srečanja.

Vsebina in obseg duhovne oskrbe se lahko omejita le zaradi varnosti in ohranitve reda v zavodu.

Dopisovanje

Dopisovanje z ožjimi družinskimi člani je neomejeno, z drugimi osebami si lahko obsojenka dopisuje, če je to v skladu z njenim osebnim načrtom, o čemer odloči direktorica zavoda na njeno prošnjo. Pisemske pošiljke obsojenka prejema v zaprtih kuvertah preko zavoda.

Ožji družinski člani so: zakonec oziroma oseba, s katero oseba, zoper katero se izvršuje kazenska sankcija, živi v življenjski skupnosti, ki je po predpisih o zakonski zvezi in družinskih razmerjih v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo, oseba, s katero je oseba, zoper katero se izvršuje kazenska sankcija, v partnerski zvezi po zakonu, ki ureja partnerske zveze, sorodnik v ravni črti, sorodnik v stranski črti do drugega kolena, posvojenec, posvojitelj, očim, mačeha, pastorek in pastorka.

Pisanja državnih organov, organov lokalnih skupnosti, nosilcev javnih pooblastil in organizacij obsojenka sprejema ter se obrača nanje z vlogami za varstvo svojih pravic in pravnih koristi preko zavoda v zaprtih kuvertah.

Obsojenke tuje državljanke se smejo obračati tudi na konzularne organe svoje države ali države, ki varuje njihove koristi. Osebe brez državljanstva in begunke se smejo obračati na uradno organizacijo, ki po pravih mednarodnega prava varuje njihove koristi.

Pošiljateljica mora na zadnji strani pisma čitljivo navesti svoje ime in priimek, v nasprotnem primeru zavod shrani pismo in ga obsojenki izroči ob odpustu s prestajanja kazni.

Zagotovljena je tajnost pisem in drugih občil.

Pregled pisemskih pošilk je dopusten le, če obstaja sum vnašanja ali iznašanja nedovoljenih stvari.

Na svoje stroške si obsojenke lahko naročajo dnevni tisk, revije in knjige.

Telefonski stiki

Obsojenki se omogočijo telefonski klici oseb zunaj zavoda. Stroške telefonskih pogovorov nosi sama. Zavod zagotavlja zasebnost telefonskih pogovorov z določitvijo polja diskretnosti, s fizičnimi preprekami ali drugimi podobnimi ukrepi. Pogostnost in trajanje telefonskih klicev je določena v hišnem redu zavoda na način, da niso moteni red, varnost in disciplina v zavodu.

Direktorica zavoda lahko z odločbo, za obdobje enega meseca, obsojenki prepove telefonske klice, če bi z njimi lahko ogrozila varnost v zavodu ali varnost oseb ali premoženja zunaj zavoda.

Obsojenke, ki zaporno kazen prestajajo v odprtem režimu, in bivajo v objektu poleg grajske stavbe, lahko po predhodnem dovoljenju direktorice zavoda, uporabljajo mobilni telefon.

Obsojenka lahko kadarkoli pokliče na brezplačno telefonsko številko Varuha človekovih pravic Republike Slovenije (080 15 30) in policijo (112).

Obiski

Obsojenki je omogočeno, da jo najmanj dvakrat tedensko obiščejo ožji družinski člani, rejnik in skrbnik, na njeno prošnjo in z dovoljenjem direktorice zavoda pa tudi druge osebe. Obiska ni mogoče omejiti na manj kot eno uro.

Na prošnjo obsojenke jo lahko obišče njen pooblaščenec, odvetnik, socialni delavec centra za socialno delo oziroma prostovoljec. O obiskih in drugih stikih pooblaščenca z obsojenko, ki ni odvetnik, odloča direktorica zavoda na obrazloženo prošnjo obsojenke. Direktorica zavoda lahko obiske pooblaščenca, ki ni odvetnik, prepove ali časovno omeji z odločbo, in sicer v primerih, ko se ugotovi, da gre za ožjega družinskega člana, rejnika ali skrbnika, ki jo v zavodu že obiskuje oziroma družinskega člana, ki ima dovoljenje direktorice zavoda za obisk in s tem zadeve, za katere je pooblaščen, lahko uredi obiskih. Obiski pooblaščenca se lahko omejijo tudi, če se ugotovi, da obsojenka lahko na drug način uredi zadeve, ki naj bi jih uredil pooblaščenec, ter da iz okoliščin izhaja, da bi obisk lahko ogrozil red ali varnost zavoda.

Obiski so glede na varnostno oceno obsojenke nadzorovani ali nenadzorovani.

Nadzorovani obiski so obiski, ki se izvajajo z nadzorom pravosodnih policistov s stalno prisotnostjo v prostoru, kjer poteka obisk, z uporabo videonadzornega sistema ali s kombinacijo obeh načinov. Nadzorovani obiski trajajo do dve uri. Nadzorovani obiski se lahko opravljajo tudi za stekleno pregrado, če iz varnostne ocene obsojenke izhaja, da je to potrebno za zagotovitev varnosti, ali če je to potrebno za preprečevanje izmenjave nedovoljenih stvari med obsojenko in obiskovalcem.

Nenadzorovani obiski trajajo do tri ure. Če obisk poteka zunaj zavoda, lahko traja do pet ur. Če se obisk izvaja v ločenem namenskem prostoru, ki omogoča zasebnost in bivanje čez noč, lahko nenadzorovani obisk traja do 12 ur.

Obisk se lahko prekine le, če obsojenka ali njen obiskovalec kljub opozorilu pravosodnega policista motita druge, če je ogrožena varnost oseb ali če je moten red, varnost ali disciplina v zavodu.

Ob zaostrenih varnostnih razmerah ali dogodkih lahko direktorica zavoda začasno odredi, da se vsi obiski zavoda ali dela zavoda opravljajo za stekleno pregrado ali da se začasno ne izvajajo.

Paketi

Obsojenka lahko prejme paketne pošiljke po pošti ali od obiskovalcev glede na režim prestajanja kazni, in sicer:

zaprti režim: štiri pošiljke s hrano na leto, eno pošiljko s perilom in z osebnimi predmeti na mesec ter neomejeno število pošiljk s časopisi, revijami oziroma knjigami;

polodprti režim: štiri pošiljke s hrano na leto, eno pošiljko s perilom in z osebnimi predmeti na teden ter neomejeno število pošiljk s časopisi, revijami oziroma knjigami;

odprti režim - brez omejitve.

Največja dovoljena velikost paketa je določena s hišnim redom zavoda (60 x 40 x 36 cm), paket pa mora biti opremljen z imenom in priimkom pošiljatelja in naslovnice.

Vsi paketi se pred izročitvijo obsojenki pregledajo.

Prosti čas

Zavod zagotavlja prostor in opremo za koristno izrabo prostega časa in v skladu z možnostmi organizira različne aktivnosti za zadovoljevanje telesnih, duhovnih in kulturnih potreb (šport in rekreacija, likovne, literarne, dramske, in druge delavnice).

Obsojenka ima pravico, da vsak dan prebiva najmanj dve uri na prostem. Obsojenka lahko med prestajanjem kazni na svoje stroške naroča časopise ali knjige, v zavodski knjižnici si lahko izposodi različno knjižno gradivo ter predpise s področja izvrševanja kazenskih sankcij.

Ugodnosti

Za aktivno prizadevanje in doseganje uspehov pri izpolnjevanju osebnega načrta ter spoštovanje hišnega reda, si lahko obsojenka pridobi zavodske ugodnosti (podaljšano bivanje na prostem, podaljšan obisk, obisk z možnostjo nočitve) in zunajzavodske ugodnosti (obisk zunaj zavoda, izhod iz zavoda v spremstvu pooblaščenih uradnih oseb, prost izhod iz zavoda, delna ali popolna izraba letnega dopusta ali letnega počitka zunaj zavoda ter do 7 dni neplačanega letnega dopusta ali letnega počitka).

Če sodba obsojenke ni pravnomočna, ne more biti deležna zunajzavodskih ugodnosti. Tujka z izrečenim izgonom iz države praviloma ne more pridobiti zunajzavodskih ugodnosti.

Pri presojanju kriterijev se poleg aktivnega prizadevanja in doseganja uspehov pri izpolnjevanju osebnega načrta ter spoštovanja hišnega reda za podelitev ugodnosti upoštevajo še druge okoliščine, ki kažejo na možnost zlorabe dodeljenih ugodnosti – obsojenkin odnos do žrtve kaznivega dejanja, povrnitev škode, povzročene s kaznivim dejanjem, uspeh v programu obravnave in že prestani del kazni zapora.

Obveščanje oškodovancev o izhodu, pobegu in odpustu

Zavod obvešča oškodovanca o izhodih obsojenke iz zavoda, njenem odpustu in pobegu, če je oškodovanec to zahteval. Na zahtevo oškodovanca oziroma žrtve kaznivega dejanja se o izhodih, pobegu in odpustu obvešča tudi pristojni center za socialno delo.

Premestitev v okviru zavoda

Obsojenko, ki prestaja kazen zapora v strožjem režimu, se lahko premesti v svobodnejši režim prestajanja kazni zapora, če se oceni, da takega režima ne bo zlorabila.

Obsojenko, ki zlorabi svobodnejši režim zavoda ali če premestitev narekujejo drugi utemeljeni razlogi, se lahko premesti v strožji režim prestajanja kazni zapora.

Prekinitev prestajanja kazni zapora

Direktorica zavoda lahko na prošnjo obsojenke, ali z njeno privolitvijo na prošnjo njenih ožjih družinskih članov, rejnika in skrbnika, ali po uradni dolžnosti, prekine prestajanje kazni zapora iz zakonsko določenih razlogov. Čas, ko je obsojenki prestajanje kazni zapora prekinjeno, se ne šteje v čas prestajanja kazni. Razlogi za prekinitev so določeni v 82. členu Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij. Prekinitev sme trajati, dokler traja razlog. Če se ugotovi, da so prenehali razlogi za prekinitev ali če obsojenka prekinitev kazni zlorabi, pokliče direktorica obsojenko takoj na prestajanje kazni.

Pogojni odpust

O pogojnem odpustu odloča Komisija za pogojni odpust na Ministrstvu za pravosodje, ki je sestavljena iz predsednika in članov, imenovanih izmed vrhovnih ali višjih sodnikov, vrhovnih ali višjih državnih tožilcev in delavcev ministrstva. Komisija odloča o pogojnem odpustu na prošnjo obsojenke ali z njeno pisno privolitvijo na prošnjo njenih ožjih družinskih članov, rejnika ali skrbnika, ali na predlog direktorice zavoda. Prošnja za pogojni odpust se vloži v zavodu.

Prošnja in predlog morata biti obrazložena. Obrazložitev obsega navedbo razlogov, na podlagi katerih lahko komisija utemeljeno pričakuje, da obsojenka ne bo ponavljala kaznivih dejanj, zlasti pa se opiše odnos obsojenke do kaznivega dejanja in morebitnega oškodovanca_ev, vedenje med prestajanjem kazni in uspeh pri morebitnem zdravljenju odvisnosti ter pogoji za vključitev v življenje na prostosti.

Komisija zaseda na rednih sejah najmanj trikrat na leto. Predsednik komisije obvesti zavod o datumu seje najmanj 45 dni pred predvidenim datumom zasedanja. Zavod obvesti o datumu seje obsojenke nemudoma po prejemu obvestila.

Če komisija odloči o pogojnem odpustu z varstvenim nadzorstvom, posreduje izvod odločbe tudi centralni probacijski enoti, ta pa nemudoma določi svetovalca pristojne probacijske enote, ki bo opravljal varstveno nadzorstvo v skladu z zakonom, ki ureja probacijo.

Predčasni odpust

Obsojenko, ki se ustrezno obnaša, si prizadeva pri delu in se aktivno udeležuje drugih koristnih dejavnosti v zavodu ter je prestala dve tretjini kazni, se lahko predčasno odpust s prestajanja kazni zapora, vendar največ tri mesece pred iztekom kazni.

Pomoč obsojenki ob odpustu

Zavod obsojenki med prestajanjem kazni nudi pomoč, vodenje in urejanje pri načrtovanju socialnega vključevanja po odpustu v skladu z načrtom socialnega vključevanja iz osebnega načrta. Pri izvajanju načrta, poleg zavoda, sodelujejo pristojni centri za socialno delo, ki z zavodom sodelujejo tudi med prestajanjem kazni, če je to potrebno za obsojenkino uspešnejše socialno vključevanje v družbo po prestani kazni.

Načrtovanje in realizacija socialnega vključevanja po prestani kazni potekata po osebнем načrtu obsojenke preko vključevanja v individualne, skupinske in skupnostne programe in aktivnosti. Programi in aktivnosti za dvig kakovosti življenja, večjo socialno vključenost in povečanje zaposlitvene možnosti po odpustu se izvajajo v zavodu, zunaj zavoda in v življenjskem okolju obsojenke. Pomoč obsojenki nudijo tudi društva, dobrodelne organizacije in druge organizacije civilne družbe.

Priprava na odpust v zavodu poteka individualno ali skupinsko. Individualno obravnavo izvaja socialna delavka, obsojenka lahko aktivno sodeluje tudi v okviru skupine pred odpustom.

Obsojenka se lahko šest mesecev pred odpustom vključi v programe aktivnega iskanja zaposlitve pri zavodu za zaposlovanje in lahko v skladu z zaposlitvenim načrtom sklene neposredno delovno razmerje z delodajalcem. Lahko se prijavi v evidenco brezposelnih oseb na območni službi zavoda za zaposlovanje, ki je pristojna po kraju njenega stalnega prebivališča, po sedežu zadnjega delodajalca ali na območni službi zavoda za prestajanje kazni zavora. Pri prijavi je obvezen spremljajoči dopis zavoda in fotokopija osebnega načrta.

Odpuščanje iz zavoda

Obsojenko se odpušča iz zavoda z dnem predčasnega oziroma pogodnega odpusta ali na dan, ko se ji zaporna kazen izteče. Če je zadnji dan prestajanja kazni nedelja, državni praznik ali dela prost dan, se obsojenko odpušča zadnji delovni dan pred tem dnem.

Obsojenka, ki je odpuščena iz zavoda, ima pravico do brezplačne vozovnice do svojega prejšnjega prebivališča ali do kraja v državi, ki si ga izbere za novo stalno prebivališče, če je tujka, ki nima prebivališča v državi, pa do mejnega prehoda. Stroške za vozovnico plača zavod.

Obsojenka, ki ob odpustu s prestajanja kazni brez svoje krivde nima sredstev, nudi zavod nujno potrebno obleko in obutev.

Varstvo pravic obsojenk

Obsojenka, ki meni, da je podvržena mučenju ali drugim oblikam krutega, prepovedanega, nečloveškega ali ponižujočega ravnanja, lahko zahteva sodno varstvo. Zahtevo za sodno varstvo vložijo na Okrožno sodišče v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 9, 1000 Ljubljana.

Če gre za druge kršitve pravic ali za druge nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo, ima obsojenka pravico pritožiti se generalnemu direktorju Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij, Beethovnova ulica 3, 1000 Ljubljana.

Zavod je dolžan zagotoviti brezplačno pravno pomoč obsojenkam za varstvo njihovih pravic, določenih v Zakonu o izvrševanju kazenskih sankcij in v predpisih, izdanih na njegovi podlagi.

Ukrepi, ki se smejo uporabiti za zagotovitev varnosti, reda in discipline

Za varnost, red in disciplino skrbijo pravosodni/e policisti/ke, ki za izvrševanje svojih nalog uporabljajo pooblastila, kot npr: izdajanje ukazov, ugotavljanje istovetnosti obsojenke, ugotavljanje identitete, opravljanje preizkusov alkoholiziranosti in sodelovanje pri preizkusu prisotnosti nedovoljenih psihoaktivnih snovi, zbiranje operativnih informacij o obsojenki, odstranitev in namestitvev obsojenke v poseben prostor, pregled osebnih stvari, vozil in prtljage, pregled pošilk, pregled prostorov, varnostni pregled osebe, osebni pregled osebe, odvzem nedovoljenih stvari, zasledovanje pobegle obsojenke, odvzem prostosti in uporaba prisilnih sredstev.

Pravosodni/a policist/ka prisilna sredstva uporabi, če z drugimi pooblastili ne more preprečiti bega, napada, samopoškodbe ali povzročitve večje materialne škode. Prisilna sredstva so naslednja: sredstva za vklepanje in vezanje, telesna sila, plinski razpršilec, palica, službeni pes in strelno orožje.

Informacije za tujke

Če obsojenka, ki je tuja državljanica, s tem pisno soglaša, zavod o nastopu kazni zapora obvesti konzularne organe njene države. Obsojenke se smejo kadarkoli med prestajanjem kazni obračati na konzularna organe svoje države oziroma na uradno organizacijo, ki po pravilih mednarodnega prava varuje njihove koristi (osebe brez državljanstva, begunci).

Pripravila:

Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Beethovnova 3, 1000 Ljubljana

Avtorstvo fotografij: Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Ljubljana, maj 2022

mag. Bojan Majcen
generalni direktor